

Saksframlegg

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
009/24	Hovedutvalg for miljø, kultur og næring	06.03.2024

Høring - forskrift om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Larvik kommune vurderer det som viktig og riktig innføre forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden og gir sin tilslutning til innføring av foreslåtte forskrift.

Som en følge av forbudet er det naturlig å forvente at økt behov for tømning vil føre til at det må bygges ut flere tømmestasjoner for kloakk fra fritidsbåter i kommunene som grenser til Oslofjorden, også Larvik. Skal hensikten med forskriften nås, må terskelen for å overholde forbudet være lav og en god infrastruktur for tømning etableres. Ut fra at kapasiteten langs Vestfoldkysten, inkludert Larvik, ikke er godt nok etablert ønsker Larvik kommune litt tid før forbudet trer i kraft. Det legges til grunn at man i løpet av 2024 har to operative stasjoner i Larvik kommune, med en utvidelse i årene etter. Larvik kommune ser ikke i høringen når forskriften er tenkt å tre i kraft, men anmoder om at det ikke blir umiddelbart, slik at infrastrukturen for tømning kan bli noe mer/bedre etablert og etterlevelse av forbudet vil være lettere for fritidsbåteiere.

Saksbehandler: Miljøvernsjef Marit Vasbotten

Hovedutvalg for miljø, kultur og næring 06.03.2024

Møtebehandling:

Utslipp i Oslofjorden, foreslått av Camilla Renate Fjellvik Paulsen, Miljøpartiet De Grønne
Formuleringen *Ikke umiddelbart* endres til så fort som mulig.

Votering:

Det ble votert over kommunedirektørens forslag til vedtak, satt opp mot Fjellvik Paulsens, MDG sitt forslag til vedtak. Kommunedirektørens forslag ble vedtatt med 9 mot 2 stemmer.

9 = Frp 2, H 2, Krf 2, INP 1, Ap 2

2 = MDG 1, V 1

HMKN - 009/24 Vedtak

Larvik kommune vurderer det som viktig og riktig innføre forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden og gir sin tilslutning til innføring av foreslåtte forskrift.

Som en følge av forbudet er det naturlig å forvente at økt behov for tømning vil føre til at det må bygges ut flere tømmestasjoner for kloakk fra fritidsbåter i kommunene som grenser til Oslofjorden, også Larvik. Skal hensikten med forskriften nås, må terskelen for å overholde forbudet være lav og en god infrastruktur for tømning etableres. Ut fra at kapasiteten langs Vestfoldkysten, inkludert Larvik, ikke er godt nok etablert ønsker Larvik kommune litt tid før forbudet trer i kraft. Det legges til grunn at man i løpet av 2024 har to operative stasjoner i Larvik kommune, med en utvidelse i årene etter. Larvik kommune ser ikke i høringen når forskriften er tenkt å tre i kraft, men anmoder om at det ikke blir umiddelbart, slik at infrastrukturen for tømning kan bli noe mer/bedre etablert og etterlevelse av forbudet vil være lettere for fritidsbåteiere.

Sammendrag

Sjøfartsdirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet sendt ut forskriftsforslag om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden på høring. Larvik kommune og Larvik havn er invitert til å gi høringsinnspill.

Forskriftsforslaget innebærer et generelt forbud mot å slippe ut kloakk fra fritidsbåter som ferdes i Oslofjorden. Virkeområdet er fra svenskegrensen til fylkesgrensen mot Agder og ut til grensen for forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak (grunnlinjen). Dette inkluderer alle sidefjordene og Oslofjorden.

Foreslåtte forskrift er en av flere tiltak i helhetlig plan for Oslofjorden. Kommunedirektøren vurderer det som viktig og riktig at Larvik kommune gir sin tilslutning til innføring av foreslåtte forskrift.

Som en følge av forbudet er det naturlig å forvente at økt behov for tømning vil føre til at det må bygges ut flere tømmestasjoner for kloakk fra fritidsbåter i kommunene som grenser til Oslofjorden, også Larvik. Skal hensikten med forskriften nås, må terskelen for å overholde forbudet være lav.

Tilbudet i Larvik kommune må sees i sammenheng med resten av Vestfoldkysten, samt tilgrensende kommuner på Telemarkskysten ned mot Risør. Styringsgruppa for vannområdet Horten-Larvik har satt ned en arbeidsgruppe på tvers av kommunene for å blant annet vurdere dagens nett med mottaksanlegg og se på nye steder. For Larvik kommune er det Larvik havn som representerer i

denne arbeidsgruppen, dette fordi det er Larvik havn som eier og drifter gjeste- og småbåthavnene i Larvik.

Fordi kapasiteten langs Vestfoldkysten ikke er godt nok etablert, ønsker Larvik havn og Larvik kommune litt tid før forbudet trer i kraft. Det innstilles derfor i forslag til vedtak at vi anmoder om at ikrafttredelse av forskriften ikke blir umiddelbart, slik at tømme infrastrukturen kan bli noe mer/bedre etablert og etterlevelse av forbudet vil være lettere for fritidsbåteiere.

Innholdet og konklusjonene i denne høringen er omforent fra administrasjonen i Larvik havn og Larvik kommune, som i denne forbindelsen representerer kommunen.

Handlingsrom

Innenfor rammene av høringen om forskrift om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden som Larvik kommune er invitert til å gi uttalelse til.

Faktiske opplysninger

Sjøfartsdirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet sendt ut forskriftsforslag om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden på høring. Larvik kommune og Larvik havn er invitert til å gi høringsinnspill.

Forskriftsforslaget innebærer et generelt forbud mot å slippe ut kloakk fra fritidsbåter som ferdes i Oslofjorden. Forslaget gir fritidsbåteiere valgfrihet i hvordan de skal overholde forbudet. Fritidsbåteiere kan velge å la være å bruke toalettet om bord når de ferdes i Oslofjorden, eller å bygge om toalettfasilitetene på fritidsbåten slik at de kan tømme kloakk ved et mottaksanlegg. Begge alternativene overholder forbudet, som er å ikke tømme kloakk i Oslofjorden. Forskriften skal hjemles i fritids- og småbåtloven.

Forskriftens virkeområde er fra svenskegrensen til fylkesgrensen mot Agder og ut til grensen for forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak (grunnlinjen). Dette inkluderer alle sidefjordene og Oslofjorden.

Store deler av Oslofjorden har dårlig økologisk og kjemisk miljøtilstand. Innholdet av fosfor og nitrogen, partikler og brune humusstoffer har økt i de store elvene som renner til Ytre Oslofjord. Tilførslene av nitrogen, fosfor, organisk stoff og partikler til Oslofjorden er høyere enn det fjorden naturlig håndterer. Dette fører blant annet til nedslamming av strandområder og algeoppblomstring, noe som forringer kvaliteten på opplevelsen for badende og andre som driver friluftsliv. Flere av bunnområdene både i indre og ytre fjord har lave konsentrasjoner av oksygen. Tareskogen og ålegressengene, som er oppvekstområder for blant annet torskeyngel, er i flere områder i tilbakegang.

Stortinget vedtok i 2018 at regjeringen skulle legge fram en helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden for å sikre en ren, rik og tilgjengelig Oslofjord for alle. Planen inneholder en rekke tiltak som skal bidra til at Oslofjorden oppnår god miljøtilstand. Ett av tiltakene i planen er å utarbeide en nasjonal forskrift som forbyr utslipp av kloakk fra fritidsbåter.

I konsekvensutredningen som ble utarbeidet av direktoratene i forbindelse med arbeidet kom det frem at utslipp fra fritidsbåter ikke er den viktigste kilden til den dårlige miljøtilstanden i Oslofjorden, og at det utgjør en liten del av den totale mengden av organisk materiale og næringsalter som blir tilført fjorden. Det er likevel grunn til å anta at sammen med andre tiltak, vil et utslippsforbud for fritidsbåter kunne bidra til en friskere og tryggere Oslofjord.

Vedlagt saken ligger forslaget til forskrift og høringsbrevet.

Økonomiske konsekvenser

Høringen og en eventuell uttalelse vil ikke i seg selv innebære økonomiske konsekvenser for Larvik kommune. Dersom forskriften vedtas har kommunen en plikt til å sørge for nødvendige anlegg for

tømming. For Larvik havn som eier av gjestehavner, som vil være en naturlig plassering, vil det innebære en gjennomgang av hvor det er behov ut fra trafikk, samt etablering av et tilbud. Kostnadene vil avhenge av hvor etableringen skjer og på hvilken måte.

Konsekvenser for befolkningsvekst, verdiskaping og økt kompetanse

Vurderes ikke relevant

Miljøfaktorer

Høringen og en eventuell uttalelse vil ikke i seg selv innebære noen miljøkonsekvenser. Dersom forskriften gjøres gjeldende vil dette gi et positivt bidrag til utslippsreduksjon til Oslofjorden.

Konsekvenser for barn og unge

Vurderes ikke relevant

Alternative løsninger

Det kan vedtas å ikke gi høringsuttalelse, eller en annen uttalelse enn kommunedirektørens forslag.

Vurderinger

Oslofjorden er av nasjonal verdi og tiltak for å oppnå god miljøtilstand og fremme et aktivt friluftsliv krever samordnet og målrettet innsats. Foreslåtte forskrift er en av flere tiltak i helhetlig plan for Oslofjorden. Kommunedirektøren vurderer det som viktig og riktig at Larvik kommune gir sin tilslutning til innføring av foreslåtte forskrift.

Som en følge av forbudet er det naturlig å forvente at økt behov for tømming vil føre til at det må bygges ut flere tømmeanlegg for kloakk fra fritidsbåter i kommunene som grenser til Oslofjorden, også Larvik. Forbudet i seg selv pålegger ikke kommuner og båthavner en direkte plikt til å etablere flere tømmeanlegg, men det må legges til grunn at etterspørselen vil øke. Skal hensikten med forskriften nås, må terskelen for å overholde forbudet være lav.

Det følger av forurensningsloven § 26 at kommunen skal sørge for nødvendige anlegg for tømming av avløpsvann fra fritidsbåter. Etter forarbeidene skal bestemmelsen forstås slik at den også omfatter kommunens ansvar for å etablere tømmeanlegg, og dermed sørge for et tilstrekkelig tilbud for tømming, i den grad det er nødvendig. Etter forurensningsforskriften § 20-5 har også havneansvarlig, ut fra behovet til brukerne av havnen, en plikt til å sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip. Dette gjelder uavhengig av et forbud.

Alle kommuner med sjøgrense mot Oslofjorden må vurdere om mottakstilbudet for septik fra fritidsbåter er tilstrekkelig og vurdere å etablere brukerbetaling av tjenesten for eksisterende og nye anlegg. Det samme må havneansvarlige der disse ikke er de samme som kommunen. Behovet for antall anlegg vil variere mellom kommuner og kommersielle/private havner.

I 2022 ble det i styringsgruppa for vannområdet Horten-Larvik besluttet å sette ned en arbeidsgruppe på tvers av kommunene for å blant annet vurdere dagens nett med mottaksanlegg og se på nye steder. For Larvik kommune er det Larvik havn som representerer i denne arbeidsgruppen, fordi det er Larvik havn som eier og drifter gjeste- og småbåthavnene i Larvik.

Tilbudet i Larvik kommune må sees i sammenheng med resten av Vestfoldkysten, samt tilgrensende kommuner på Telemarkskysten ned mot Risør. Langs Vestfoldkysten er det i dag 10 operative tømmeanlegg hvorav en er i Larvik og en i Sandefjord. Arbeidsgruppa har identifisert at det jobbes med planer på 4 nye, hvorav 2 er i Larvik kommune.

Kommunene har kun rettslig adgang til å finansiere tjenesten på avtalerettslig grunnlag, ved at kommunen kan kreve at den enkelte bruker betaler for tjenesten når denne benyttes, eller til å finansiere tjenesten over eget budsjett. Tjenesten kan ikke finansieres gjennom avfallsgebyret eller vann- og avløpsgebyret. Behovet for mottaksanlegg ved et forbud vil øke og de økonomiske

konsekvensene er utfordrende å fastslå. Etablering og drifting vil hovedsakelig være naturlig å legge til gjeste- og småbåthavn. Valgt løsning og plassering av denne vil påvirke kostnadene. Man ser nå for seg å legge merkostnaden, helt eller delvis, inn i havneavgiften.

I dag har Larvik havn etablert et mindre tømme punkt i Stavern. Ved et forbud vil dette sannsynligvis måtte utvides. Det er avsatt investeringsmidler hos Larvik havn i 2024 til etablering av et nytt punkt i Helgeroa. Ut fra hva som blant annet fremkommer i arbeidsgruppa til vannområdet Horten-Larvik, vil det for kommende år også ses på andre steder.

Ut fra at kapasiteten langs Vestfoldkysten ikke er godt nok etablert, ønsker Larvik kommune litt tid før forbudet trer i kraft. Det legges til grunn at man i løpet av 2024 har to operative stasjoner i Larvik kommune, med en utvidelse i årene etter. Larvik kommune ser ikke i høringen når forskriften er tenkt å tre i kraft, men anmoder om at det ikke blir umiddelbart slik at tømme infrastrukturen kan bli noe mer/bedre etablert og etterlevelse av forbudet vil være lettere for fritidsbåteiere.

Innholdet og konklusjonene i denne høringen er omforent fra administrasjonen i Larvik havn og Larvik kommune, som i denne forbindelse representerer kommunen. Det vil være et samarbeid for å finne de beste og mest kostnadseffektive løsningene for valgte lokasjoner, helst med tilknytning til kommunalt avløpsnett.